

Om de 18 gældende Udbyttedelingsplaner udtales i 11 Tilfælde mere eller mindre stærkt, at Ordningen har virket heldigt, i 2 Tilfælde kunde der ikke spores noget Resultat, i 1 Tilfælde var Arbejdsgiveren nærmest misfornøjet, medens der i 4 Tilfælde ikke forelaa nogen Udtalelse om Virkningerne.

Af de enkelte Udtalelser kan her nævnes, at en Virksomhed, der har haft Udbyttedeling siden 1917 og i 3 Aar udbetalte godt 100 Kr. og derefter et Aar 18 Kr. pr. Arbejder, udtaler:

»Systemet bidrager til at give Funktionærer og Arbejdere en vis Følelse af fælles Interesse for Bedriftens Fremgang. Den væsentligste og paalideligste Fordel ved vort System er dog, at de andelsberettigede direkte bindes fastere til Bedriften og ser deres Interesse i at forblive paa samme Sted for ikke at miste deres oparbejdede Anciennitet.«

En anden Virksomhed med 56 Arbejdere (i 1920), der indførte Udbyttedeling i 1918, saaledes at de faste Arbejdere fik 25 pCt. af Nettofortjenesten, og der desuden hvert 3. Aar gaves 15 pCt. til de Arbejdere, som havde været i uafbrudt Tjeneste i 3 Aar udtalte (i 1921):

»Som bekendt havde Arbejdsintensiteten ved Værksteder i denne Tid stærkt faldende Tendens. Samtidig var der et udpræget stigende Krav om højere Lønninger. Paa Grund af disse bevægede Forhold er det vanskeligt at konstatere med Sikkerhed Følgerne af Systemet. Vi mener dog at have mærket Beroligelse i Lønkravet. Dette hænger muligvis sammen med, at Bedriftens økonomiske Stilling som Følge af Systemet er blevet kendt af Arbejderne. Det er vanskeligt at sige noget om Arbejdsinteressen. I det sidste Aar har Fabrikken saa vidt balanceret. Systemet er dermed uden praktisk Betydning som ansørende. Den korte Tid Systemet har haft praktisk Betydning, og de bevægede Forhold i Arbejdslivet, gør Indtrykket af Virksomheden flydende.«

En Virksomhed, som trods Udbyttedeling har haft ualmindelig mange Vanskeligheder med at forliges med sine Arbejdere, slutter med at udtale:

»Arbejderne synes desuden ikke at kunne forstaa og finde sig i, at Udbyttet varierer fra Aar til Aar. Et lille Udbytte for et enkelt Aar er egnet til at fremkalde Misfornøjelse, i Stedet for Tilfredshed over i det hele taget at faa noget.«

Arbejdsgivernes Undersøgelse.

Til Supplering af den officielle Undersøgelse kan nævnes enkelte Oplysninger fra en af Norsk Arbejdsgiverforening foretaget Undersøgelse*), hvor man bl. a. ogsaa faar Oplysning om Virksomhedernes Navn og Art.

Man havde i alt Kendskab til 4 industrielle Bedrifter, som havde haft Udbyttedeling og atter havde opgivet det, og 7, som endnu havde Udbyttedeling, heraf 1, der havde indført det i 1913, og 6 i 1916 og følgende Aar.

De 11 Virksomheder var følgende:

1. Porsgrund Mek. Værksted havde Udbyttedeling i 1908 til 1918.
2. »Tidens Tegn« har haft Udbyttedeling siden 1916. I de senere Aar har Udbyttet udgjort 10—15 pCt. af Lønningerne.
3. Sirevaag Tønde- og Trævarefabrik med (i 1918) 32 Mand i Sæsonen ellers 15—16 Mand.
4. Chokoladefabrikken »Nidar« Udbytteandelen havde de sidste 2 Aar udgjort

*) Udbyttedeling. Indstilling fra den af Norsk Arbejdsgiverforening nedsatte Komité (Særtryk af (Norsk) Arbejdsgiveren Nr. 10 1921. — I denne Pjece gives desuden en kort Fremstilling af Arbejdsgivernes Standpunkt specielt til tvungen Udbyttedeling samt et Resumé af Arbejdsgivernes omtalte Statistik.